

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרה"ק רבי רפאל מבראשיד ב"ר יעקב יעקיל זצ"ל

הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנה ב"ר איתמר זצ"ל

משנה ה'

רבינו עובדיה מברטנורא

כלי גללים - של צפיעי בקר.
כלי אבנים וכלי אדמה - כל הנך כלים,
אפילו ביד עם הארץ טהורים. ואם מונחים
על פי ארובה, מצילין על הכל אפילו על
כלי שטף.

היה כלי טהור לקודש
ולחטאת - דהמניניהו רבנן לעמי הארצות
על הקודש, כדי שלא יהא כל אחד הולך
ובונה במה לעצמו, הלכך הכלי הטהור
לקודש מציל על הכל אפילו לבית שמאי.
וכן הן נאמנין על החטאת של אפר פרה,
דכתיב (במדבר י"ט) והיתה לעדת בני
ישראל למשמרת, הכל נאמנים על
שמירתה.

מפני שהכלים טהורים - כגון כלי גללים
וכלי אבנים וכלי אדמה שהן טהורים
מלקבל טומאה. וכן כלי חרס שהן טהורין
כשהן לקודש ולחטאת. אף על פי שהן של
עם הארץ, נאמן, שעם הארץ נאמן לקודש
ולחטאת כדאמרין. כל אלו מצילין עם
דפנות אוהלים, כלומר חוצצין בפני
הטומאה כשהם מונחים במקום שיש
דפנות אוהלים, והאי ארובה שבין בית
לעליה כדפנות אוהלים חשיבא. אבל
במקום שאין דפנות, אין מצילים, כדמפרש
ואזיל.

היו נתונים בפתח הארובה שבין הבית לעליה פְּלִי גְּלָלִים כלים שנעשו מגללי בקר, פְּלִי
אֲבָנִים כלים עשויים מאבן, פְּלִי אֲדָמָה כלים שנעשו מאדמה, אך לא נצרפו בתנור -
הַכֵּל טָהוֹר כל הכלים שנמצאים בעליה ואפילו כלים שיש להם טהרה במקווה טהורים,
לפי שכל הכלים הללו, היינו כלי גללים, כלי אבנים וכלי אדמה אינם מקבלים טומאה, לפיכך
מצילים הם על הכל, ואפילו אם הם שייכים לעם הארץ. הִיָּה מונח בארובה פְּלִי טָהוֹר
לְקֹדֶשׁ כלי שיחדוהו בעליו שישמש לקודשי מזבח, כגון: למנחות, לנסכים, או לבשר
הקרבנות וְלַחֲטָאת או שיחדוהו שישמש לאפר פרה אדומה, ואפילו אם הוא כלי חרס -
הַכֵּל טָהוֹר כל מה שבעליה טהור, אף לדעת בית שמאי, והטעם הוא: שֶׁהַכֵּל נֶאֱמָנִין
עַל הַחֲטָאת שאפילו עמי הארץ נאמנים לומר שכלים אלו טהורים מכל טומאה*, עתה
מביאה המשנה את הטעם לדין שאיתו פתחה 'אם היו כלי גללים וכו' או כלי טהור לקודש
ולחטאת הכל טהור', והטעם הוא: מִפְּנֵי שֶׁהַפְּלִים טָהוֹרִין שכן כלי גללים, כלי אבנים
וכלי אדמה אינם מקבלים טומאה וְכִלֵי חָרָס טָהוֹרִין כשהם מיוחדים לקודש או
לחטאת, ואף אם הם שייכים לעם הארץ הם טהורים, כמו שביארנו לעיל, וּמְצִילִין וכל
הכלים הללו מצילים על כל מה שנמצא בעליה עִם דְּפָנוֹת אוהלים כלומר שחוצצים הם
בפני הטומאה כשהם מונחים במקום שיש דפנות אוהל, כלומר שמצטרפים עם דפנות אוהלים
להיחשב גם הם אוהל החוצץ בפני הטומאה, כמו במקרה שבמשנתנו שארובה זו שנמצאת בין
הבית והעליה נחשבת היא כדפנות אוהלים, אבל במקום שאין דפנות אוהלים כלים אלו אינם
מצילים כמו שנלמד במשנה הבאה.

*משנתנו נקטה 'נאמנין על החטאת' ולא הזכירה את כלי הקודש, שכן דבר זה נלמד מקל
וחומר, שהיות ואפילו על החטאת שאין בה שום קדושה נאמנין עמי הארץ, קל וחומר שעל
כלי הקודש שיש בהם קדושה שיהיו נאמנין. ובתוספתא מבואר הטעם מדוע כולם נאמנים על
הקודש, כדי שלא יהא כל אחד אומר הריני בונה מזבח לעצמי, הריני שורף פרה לעצמי, וכן
מצאו אסמכתא בתורה לדין זה, שנאמר בעניין פרה אדומה: "והיתה לעדת בני ישראל
למשמרת" ומכאן הכל נאמנים על שמירתה.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מו"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ו'

שואלת המשנה **פִּיצַד** כלים טהורים מצילים עם דפנות האוהלים **הַבּוֹר** חפירה באדמה שאינה מצופה באבן **וְהַדּוֹת** בור באדמה שקירותיו מצופים אבן או מלט (כעין מרתף), ויש מפרשים ש'דוּת' הוא מקום על הקרקע שמוקף במחיצות **שְׁבִיבִית** היינו שהבור והדוּת נמצאים בתוך בית **וּכְפִישָׁה** כמין סל גדול, ואין היא מקבלת טומאה, לפי שהיא מהכלים הטהורים **נְתוּנָה עָלָיו** ואותה כפישה כפויה על פי הבור או על פי הדוּת - אזי אם יש מת בבית, כל מה שנמצא בבור או בדוּת **טָהוֹר** שהואיל ויש מחיצות בולטות* (מעל פני הקרקע) סביב הבור/ הדוּת, לפיכך הכפישה מצלת עם דפנות הבור / הדוּת הבולטות סביב פתח החפירה, כלומר שהכפישה מצטרפת לדפנות הבור/הדוּת ונעשות כאוהל אחד המציל על מה שבתוכו. **אִם הֵיְתָה** בתוך הבית **בְּאֵר חֲלָקָה** היינו שפי הבאר שווה לקרקע הבית, ואין דפנות הבאר בולטות סביב לפיה מעל פני הקרקע, **אוּ כְּפֹרֶת פְּחוּתָה** כוורת שלמה 'הבאה במידה', היינו שיש לה קיבולת להחזיק ארבעים סאה בלח, ולכן היא איננה מקבלת טומאה, ואותה הכוורת פתוחה מלמעלה (היינו שאין לה מכסה), **וּכְפִישָׁה נְתוּנָה עָלֶיהָ** על הבאר או על הכוורת - אזי אם יש מת בבית, כל מה שנמצא בבאר או בכוורת **טָמֵא** לפי שהכפישה יכולה להציל רק עם דפנות אוהלים, והיות ובבאר אין דפנות בולטות מעל פני הקרקע, ודפנות הכוורת אינן נחשבות כדפנות אוהל, אלא כדפנות כלי, לפיכך אין הכפישה הנתונה על פיהם מצילה על מה שבתוכם. **אִם הָיָה מוֹנֵחַ נֶסֶר קֶרֶשׁ חֲלָקָה** על פי הבאר או על פי הכוורת, **אוּ סְרִידָה שְׂאִין לָהּ גְּפִיִּים** לוח שאין לו דפנות, והרי הנסר והסרידה אינם נחשבים לכלים - לפיכך מה שבתוך הבור או הכוורת **טָהוֹר** שהיות והנסר/סרידה אינם מקבלים טומאה, הואיל ואינם נחשבים לכלים, לפיכך הם מצילים כשהם מכסים את הבאר/הכוורת, אע"פ שאין להם דפנות, **שְׂאִין הַפְּלִים מְצִילִים עִם דְּפָנוֹת אוֹהֲלִים** כלומר שמה ששנינו שאין הכפישה מצלת על הבור אלא אם כן יש לו דפנות, המדובר הוא רק בדבר שיש עליו שם כלי, כגון: הכפישה, אבל אם הוא מכוסה בנסר או בסרידה, הרי הם מצילים אפילו בלי דפנות אוהלים, והטעם הוא: לפי שכלים יכולים להציל רק עם דפנות אוהלים, ותנאי נוסף שכלים יכולים להציל עם דפנות אוהלים הוא: **עַד שֵׁיְהֵא לָהֶן לְכֻלֵּי אוּ לְאוֹהֲלִים דְּפָנוֹת** ממש, אך אם אין לכלי דופן כלל (נסר, סרידה), אף אם אין דפנות לאוהל, מועיל הכיסוי להציל על מה שבתוך האוהל (כמו שלמדנו בדין הנסר והסרידה). שואלת המשנה **וְכַמָּה תִּהְיֶה הַדָּפֵן** ומה צריך להיות גודל הדופן בכלי או בבור, כדי שהכלי הכפוי על הבור יציל על מה שבבור מפני הטומאה, ועונה המשנה **טַפַּח** כלומר אם בולטת מן הבור דופן בשיעור של טפח, או שיש בכלי הכפוי על הבור דופן בשיעור של טפח, הרי הכלי מציל על מה שבבור. אבל אם **הָיָה לָהּ חֲצִי טַפַּח מִפָּאן וְחֲצִי טַפַּח מִפָּאן** כלומר אם היה שיעור של חצי טפח בדופן הכלי, ושיעור חצי טפח בדופן הבולטת מהבור - **אֵינָה דָּפֵן** שני החצאים אינם מצטרפים להיות בשיעור טפח אחד, **עַד שֵׁיְהֵא לָהּ טַפַּח מִמְּקוֹם אֶחָד** אלא צריך בשיעור הטפח יהיה באותו דבר, כלומר או שיעור טפח שלם בדופן הבולטת מהבור, או שדופן הכלי הכפוי יהיה בשיעור של טפח שלם.

*שכן רק כאשר הדפנות בולטות מעל פני הקרקע הם נחשבות לדפנות אוהל, אך אם הדפנות הם אינן בולטות מעל פני הקרקע הן אינן נחשבות לדפנות אוהל.

רבינו עובדיה מברטנורא
הבור והדוּת שבבית - והמת בבית וכלים בבור ובדוּת, ויש גובה מחיצות סביבותיהן. בור ודוּת שניהן בקרקע אלא שבור בחפירה ודוּת בבנין.
וכפישה - סל גדול שכובשים בו הזיתים לכומרן והוא מחזיק ארבעים סאה או יותר. ואינו מקבל טומאה ונתונה על פי הבור והדוּת.
טהור - כל מה שבתוכו הואיל ויש שם מחיצות.
באר חלקה - שפי הבאר שוה לקרקע הבית ואין לו מחיצה סביב, דהשתא ליכא דפנות.
או כוורת פחותה - כגון כוורת גדולה שמחזקת ארבעים סאה, שאינה מקבלת טומאה. ופחותה, שאינה פקוקה בקש.
וכפישה נתונה עליה - על פי הבור או על פי הכוורת.
טמא - דאין מצילים אלא עם דפנות אוהלים, ובבאר אין דפנות, ודפנות הכוורת לאו דפנות אוהלים הן.
היה נסר חלק - דאין זה כלי.
או סרידה שאין לה גפיים - שאין לה מחיצות, דלא חשיבא כלי.
טהור - אם נתונים על באר חלקה או על גבי כוורת פחותה, מצילים וטהור, דדווקא כפישה שהיא כלי אינה מצלת אלא עם דפנות אוהלים, אבל נסר וסרידה שאין לה גפיים, דלאו כלים נינהו, מצילים בלא דפנות אוהלים.
סרידה, כמין עריבה קטנה של עץ שהנחתום משתמש בה. גפיים, אוגנים ואוזנים.
חצי טפח מכאן וחצי טפח מכאן - הא דאין כלי מציל בבאר חלקה, היינו בכלי